

ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΝΗΠΙΩΝ

50 και άνω ΕΙΚΟΝΩΝ.

-ΕΙΣΑΓΩΓΗ-

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Φιλοσοφία δημιουργίας και σύνταξης του εντύπου

Στα περιεχόμενα της παρούσας μελέτης θέματα ενασχόλησης σε συνδυασμό με οπτικό υλικό αποτελούν με τη σειρά που παρουσιάζονται συγκεκριμένες θεματικές ενότητες που ενισχύουν τη μάθηση της γλώσσας σε διαπροσωπική και επικοινωνιακή διάσταση. Τέτοιες θεματικές ενότητες είναι:

«Πρόσωπα», με υποενότητες επεξεργασίας του θέματος όπως: *Γνωρίζω τον εαυτό μου, οικογενειακά πρόσωπα, Γνωρίζοντας τον κόσμο, πρόσωπα και μάσκες.*

Ακολουθεί η θεματική ενότητα: «Γνωρίζω τα Παραμύθια».

Άλλη περιοχή μελέτης μας είναι η θεματική ενότητα «Πράγματα»: Σε αυτήν διακρίνονται υποενότητες όπως απλά αντικείμενα (*πόρτα, κλειδί, άλλα πράγματα,)* *πράγματα που τρώγονται, σπίτια, τηλέφωνο,* ως αντικείμενο του οποίου τη χρήση μπορούμε να εκμεταλλευτούμε για άσκηση σε προφορική έκφραση. Στη συνέχεια τα παιδιά διακρίνουν εικόνες από πραγματικά αντικείμενα σε σύγκριση με εικόνες από φανταστικές κατασκευές του νου, όπως οι θεματικές ενότητες που ακολουθούν με τίτλο τα « Όνειρα» και τους « Ήρωες». Η επόμενη θεματική ενότητα με τίτλο «οχήματα» εισάγει τα παιδιά στον επικοινωνιακό χαρακτήρα της μάθησης ως γνωριμία στο χώρο. Την προοπτική αυτή διευρύνει η θεματική ενότητα της γνωριμίας με τη «Φύση» και τα «Ζώα». Η γνωριμία με το φυσικό κόσμο στην νηπιακή ηλικία και σε ένα περιβάλλον που στην εποχή μας μεταμορφώνεται σταδιακά και ραγδαία από φυσικό σε τεχνητό πιστεύεται ότι έχει ιδιαίτερη σημασία στην καλλιέργεια των επικοινωνιακών ικανοτήτων του παιδιού μέσω της γλώσσας.

Τη σειρά αυτή των θεματικών ενότητων κλείνουν γενικές δραστηριότητες λόγου με παιγνιώδη χαρακτήρα που σκοπό έχουν τη σύνδεση των ενότητων που προηγήθηκαν και

την καλλιέργεια της ομιλίας των παιδιών σε σχέση με την ευχαρίστηση από τη γλωσσική επικοινωνία που προκύπτει ως διαπιστευτήριο της φυσικής προσέλευσης των μελών της στη διδακτική της εμπειρία.

Σε σχέση με τη σειρά παρουσίασης των εννοιών γλωσσικής έκφρασης σε σχέση με τις εικόνες προηγείται η γνωριμία με τον εαυτό μας και η θεματική ενότητα πρόσωπα, έτσι ώστε να δηλωθεί εξ αρχής στα παιδιά ότι σε αυτά τα διδακτικά υλικά το πρώτο που θα βρει είναι η διαπροσωπική μάθηση και το προσωπικό ενδιαφέρον για ό,τι «λέγεται».

Το πέρασμα στα οικογενειακά πρόσωπα έρχεται να δημιουργήσει μια αίσθηση ασφάλειας για έναν χώρο που τα παιδιά θεωρούν πρώτιστο στη ζωή τους. Η ενότητα με τις μάσκες έχει σκοπό όπως και άλλες υποενότητες να φέρουν τα παιδιά κοντά σε έθιμα, παραδόσεις, γιορτές, αλλά και σε άλλες γνωριμίες με την προσωπική τους υπόσταση. Πίσω από τα προσωπεία των προσώπων, τα παιδιά επιλέγουν ρόλους και εκφράζονται πιο ελεύθερα στο πλαίσιο της ομαδικής συνέντευξης.

Η αναφορά στα πράγματα, ως προέκταση και δημιουργήματα των προσώπων έχει σκοπό τη διεύρυνση του γλωσσικού κώδικα των παιδιών και τη δραστηριοποίησή τους σε κατασκευές και αναπαραστάσεις πραγμάτων. Με τα πράγματα καλούνται να παίξουν και να μάθουν. Σε όλες τις δραστηριότητες ο σχεδιασμός υπηρετεί πρωτίστως την έκφραση σε προφορικό λόγο και την ευχαρίστηση από αυτή τη μορφή έκφρασης.

Ιδιαίτερα η θεματική υποενότητα « τηλέφωνο» έχει λειτουργική χρήση ως αντικείμενο ομιλίας και γι' αυτό έχει δοθεί μεγάλη έμφαση σε παραγωγή λόγου με τις δραστηριότητες που προτείνονται.

Τα όνειρα ως πράγματα που τα παιδιά μαθαίνουν σε αυτή τη φάση της νοητικής τους ωρίμανσης να ξεχωρίζουν από τα πράγματα που μπορεί κανείς να χαρακτηρίσει ως ύλη ή φαινόμενα, αποτελούν επέκταση της προηγούμενης ενότητας. Τα πράγματα της φαντασίας τα οποία προηγήθηκαν και ως πρόσωπα της φαντασίας με τη θεματική ενότητα γνωρίζω τα παραμύθια στη συνέχεια της θεματικής για τα πρόσωπα καλύπτουν το φάσμα εικόνας του νου και εικόνας της πραγματικότητας. Στην ίδια φιλοσοφία παρουσιάζονται και οι ήρωες. Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία, ας μην ξεχνάμε ότι πάλλονται μεταξύ κατασκευών της φαντασίας τους, των ακουσμάτων από τον πραγματικό κόσμο και του ίδιου του πραγματικού κόσμου. Με άλλα λόγια ένα πεντάχρονο παιδί μπορεί κάλλιστα να θεωρεί ότι συνέβη κάτι που σκέφτηκε και να μην

το διαχωρίζει από αυτό που έγινε. Μέσα από την ομιλία, το φυσικό εργαλείο του ανθρώπου να αναπαριστά τη σκέψη του οι δραστηριότητες που προτείνουμε ακολουθούν μια ομαλή ένταξη στην κατανόηση των ιδεατών και απτών πραγμάτων.

Η θεματική υποενοότητα οχήματα ως ένταξη σε μέσα επικοινωνίας σε στεριά, θάλασσα και ουρανό σχετίζεται σαφώς με την επόμενη μεγάλη ενότητα για τη φύση και τα ζώα.

Τα ζώα που επιλέχθηκαν έχουν τα χαρακτηριστικά της τρυφερότητας και της ιδιαιτερότητας ότι είναι τα άμεσα, τα πιο κοντινά στο ελληνικό περιβάλλον ζώα τα οποία μπορεί να αναγνωρίσει κάποια στιγμή το παιδί στο περιβάλλον του.

Όλα τα παιχνίδια λόγου και πράξης με γνώμονα την προφορική έκφραση αποτελούν δημιουργικές εκφράσεις διδακτικής προσέγγισης, έτσι ώστε να διατηρείται αναλλοίωτος ο χαρακτήρας του υλικού αυτού ως *τερπνόν μετά του ωφελίμου*, τόσο για την πρωτοτυπία του, τις εναλλαγές των δράσεων που εισάγει, αλλά και για την αμεσότητα του γλωσσικού μέσου επίσης, της προφορικής δηλαδή έκφρασης. Ένας εκπαιδευτικός που πρόκειται να το χρησιμοποιήσει για τους σκοπούς που δημιουργήθηκε, καλό θα ήταν να το αντιμετωπίσει με τον τρόπο που ο ίδιος διαβάζει το αγαπημένο του περιοδικό, που βλέπει μια ενδιαφέρουσα ταινία ή συμμετέχει σε μια καλή παρέα με τους φίλους του. Με αυτό το φιλικό προς τα παιδιά χαρακτήρα του παρόντος διδακτικού υλικού θεμελιώδης στόχος των γλωσσικών δραστηριοτήτων οι οποίες προτείνονται κρίνεται η μεγαλύτερη δυνατή πρόκληση του ενδιαφέροντος που επιδιώκει να δώσει στα παιδιά καθώς αυτά συμμετέχουν και συναποκαλύπτουν τον εαυτό τους και τον κόσμο με δυο εργαλεία διδασκαλίας αλλά και ανθρώπινης επιβίωσης: τη γλωσσική τους έκφραση και την επικοινωνιακή «χαρά» της μάθησης.

Γενικές οδηγίες:

Ξεκινάμε με ερωτήσεις κλειστού τύπου, προκειμένου να βοηθήσουμε τα παιδιά να συμμετέχουν στη συζήτηση με απλές προτάσεις και σύμφωνα με το επίπεδο γλωσσικής τους ανάπτυξης. Στη συνέχεια προχωρούμε με σχόλια και ερωτήσεις ανοικτού τύπου, έτσι ώστε να περάσουμε από τις μονολεκτικές απαντήσεις σε περιφραστικές ενθαρρύνοντας την ελευθερία έκφρασης από τα παιδιά. Εποικοδομητική κρίνεται η σύνδεση της δραστηριότητας με άλλες μη λεκτικές δραστηριότητες, όπως η ζωγραφιά, το κολάζ ή κάποια κατασκευή που θα θελήσουν να φτιάξουν τα παιδιά σε σχέση με τις εικόνες που σχολίασαν, να δραματοποιήσουν τη σκηνή απεικόνισης, να κάνουν

δραστηριοτήτων που προτείνονται σε αυτή την εκπαιδευτική πρόταση αποβλέπει στην καλλιέργεια όλων των γλωσσικών δομών έκφρασης για τον προφορικό λόγο. Σημαντικό όμως κρίνεται το πώς ο εκπαιδευτικός που θα κάνει χρήση του υλικού είναι ευαισθητοποιημένος, καθώς πολλές φορές οι δάσκαλοι επιμένουν σε συγκεκριμένες γλωσσικές λειτουργίες, όπως για παράδειγμα αυτή της ρυθμιστικής γλώσσας, δίνοντας διαρκώς εντολές: π.χ. *Κάνε αυτό, μην κάνεις εκείνο κ. ά.*

Ο τρόπος λοιπόν διατύπωσης της γλωσσικής έκφρασης από τον εκπαιδευτικό καθιστά το εκπαιδευτικό μας υλικό χρήσιμο ως προς την αξιοποίησή του με τα μικρά παιδιά..

Επιχειρώντας μια πιο λειτουργική και ζωντανή χρήση της γλώσσας το σχολείο γίνεται μέσα από τη δράση του πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό, αποκαθίσταται ως χώρος στον οποίο η ευχαρίστηση απορρέει από τη μάθηση της γλώσσας και τη γλωσσική επικοινωνία των φορέων της μάθησης, τόσο τον/ την εκπαιδευτικό, όσο και τα παιδιά και όσους συνεργάζονται με αυτούς για τις μαθησιακές δραστηριότητες.

Ειδικές οδηγίες

Πιο συγκεκριμένα στο παρόν έντυπο τις εικόνες για προφορική έκφραση πρέπει να συνοδεύουν πρωτοβουλίες όπως:

- Συζήτηση με γενικές ερωτήσεις από πλευράς εκπαιδευτικού ως μια καλή ευκαιρία για επικοινωνιακή χρήση της προφορικής έκφρασης. Τέτοιες γενικές ερωτήσεις, κατάλληλες για όλες τις εικόνες, είναι:
 - Τι βλέπεις στην εικόνα
 - Σου αρέσει αυτή η εικόνα
 - Τι σου αρέσει ή δεν σου αρέσει σε αυτήν
 - Πού νομίζεις ότι βρίσκεται το πρόσωπο της εικόνας
 - Ποιος έκανε αυτή την εικόνα και γιατί;
 - Αν ήθελες να βρίσκεσαι εσύ σε αυτή την εικόνα πού θα ζωγράφιζες τον εαυτό σου.
 - Σε ποια εποχή του χρόνου νομίζεις ότι ταιριάζει η εικόνα αυτή; Φοράνε παλτό τα πρόσωπα εικόνας, φαίνεται κάπου ο ουρανός με σύννεφα, κ. ά.
 - Πόσα πρόσωπα βλέπεις; Πόσα ζώα; Αν ήθελες να τους δώσεις ονόματα, πώς θα τα έλεγες;

Για την ενασχόληση με τις εικόνες και για παραγωγή προφορικού λόγου από τα παιδιά μπορούμε επίσης να χρησιμοποιήσουμε γενικές τακτικές επεξεργασίας του οπτικού υλικού:

- Χωρίζουμε τις εικόνες σε τρεις ζώνες: Από πάνω προς τα κάτω ή από αριστερά προς τα δεξιά και ζητάμε από τα παιδιά να μας αναφέρουν τις λεπτομέρειες που παρατηρούν σε αυτή. Ζητούμε να μας αναγνωρίσουν τα χρώματα κάθε ζώνης, τα αντικείμενα, τα πρόσωπα και προχωρούμε σε διεύρυνση λεξιλογίου.

Για παράδειγμα στην εικόνα 1 μπορεί να απομονώσει το σκούφο αγοριού και με άλλες εικόνες από πράγματα που βάζουμε στο κεφάλι για να διευρύνει το λεξιλογικό πλούτο των παιδιών με άλλες εικόνες που δείχνουν ένα καπέλο, ένα μπερέ, ένα μαντίλι, ένα φέσι, ένα στέμμα κ.ά.

- Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να ετοιμάσει επιμέρους μικρές εικόνες σε μεγέθυνση από αντικείμενα των εικόνων για λέξεις- κλειδιά που θα ήθελε να χρησιμοποιήσει με τα παιδιά σε συζήτηση. Μπορεί επίσης σε σχέση με το προηγούμενο παράδειγμα να προχωρήσει σε κατασκευή καπέλου, όπως τα τριγωνικά καπελάκια που χρησιμοποιούνται σε παιδικές γιορτές.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Εικόνες συσχετισμού με τις δραστηριότητες

Βλ. Ηλεκτρονικά αρχεία δίσκου – CD:

Agori gyzi

Boy courier aids

Family Metanast foto

Mana kai kori !!!!!που είναι

Girlgizi - Koritsi gizi (μια απο tis 2)

Irland boywar

Koritsi card sm

Manavis dromou

Nikis prosopa

Pedia fanarion foto ;

Prosopa fot salon ;

Prosopa vari

Prosopa vari sm 2

Prosopa vari sm

Zitianakia nikis

Giagia param-gyz

ΕΙΚΟΝΑ

1 Agori gyzi *Προσωπογραφία αγοριού*, Νικόλαος Γύζης (1842-1901)

Λάδι σε ξύλο, 48 X 38,5 εκ.

2 Boy courier aids και

3 Irland boywar

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: Γνωρίζω τον εαυτό μου

Εικονες 1 και 2

Τι κοιτάζει το αγόρι της εικόνας; Τι λες να σκέφτεται; Είναι χαρούμενο ή λυπημένο;

Γιατί αισθάνεται έτσι; Εσύ έχεις ποτέ αισθανθεί έτσι; Πότε ήταν; Τι συνέβη;

Τι θα ήθελες να πεις στο αγοράκι της εικόνας;

Με ερωτήσεις συναισθηματικής προσέγγισης του θέματος της εικόνας επιχειρούμε να βοηθήσουμε τα παιδιά να εκφράσουν προσωπικές σκέψεις, συναισθήματα και βιώματα με αφορμή την εικόνα. Η συναισθηματική πέρα από τη γνωστική προσέγγιση στόχων για την προφορική έκφραση είναι πιο κατάλληλη για τις μικρά παιδιά όπως αυτά της νηπιακής ηλικίας. Στην διαδικασία γλωσσικής έκφρασης ο/η εκπαιδευτικός μπορεί ως συντονιστής της μάθησης να εκφράσει δικές του σκέψεις, να απαντά σε ερωτήσεις που προκύπτουν αυθόρμητα από τα παιδιά, να κατακτήσει ένα κλίμα διαπροσωπικής μάθησης, αλληλοσεβασμού και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ώστε να αισθάνονται τα παιδιά ότι μπορούν εκφράσουν ό,τι αισθάνονται και σκέφτονται χωρίς να φοβούνται την απόρριψη από το περιβάλλον.

Μπορούμε να ηχογραφήσουμε τη συζήτηση των παιδιών ως προς το σχολιασμό της εικόνας και αφού την ξανακούσουμε, να διαμορφώσουμε τις σκέψεις που εκφράστηκαν από τα παιδιά σε ένα χαρτόνι με τη βοήθεια του /της εκπαιδευτικού. Σε αυτό μπορούμε να κολλήσουμε γύρω από την προσωπογραφία της εικόνας “Προσωπογραφία αγοριού, Νικόλαος Γύζης” τις προσωπογραφίες που ζωγράφισε κάθε παιδί της τάξης για τον εαυτό του. (ΚΟΛΑΖ: Μπορεί να αντικατασταθεί από φωτογραφίες παιδιών της τάξης τις οποίες θα βγάλουμε με μια φωτογραφική μηχανή στην τάξη). Κάτω από τις αυτοπροσωπογραφίες της τάξης, τα παιδιά μπορούν να ζητήσουν από την/τον εκπαιδευτικό να προσθέσει μια λεζάντα με σχόλια για επιθυμίες, κρίσεις, χαρακτηριστικά του κάθε παιδιού για τον εαυτό του. Μπορούμε μάλιστα να προσθέσουμε ενδυματολογικά χαρακτηριστικά στις ζωγραφιές της αυτοπροσωπογραφίας τους, όπως το καπέλο αγοριού της προσωπογραφίας. Εικ.1, και με παράδειγμα την εικόνα αυτή να ζωγραφίσουμε την αυτοπροσωπογραφία κάθε παιδιού-μαθητή, ώστε να γνωρίσουμε

προτιμήσεις των παιδιών σε ενδύματα, όπως σε λέξεις, αλλά και σε οικογένειες λέξεων για διεύρυνση του γλωσσικού κώδικα των παιδιών με νέες λέξεις· π.χ.: ζακέτα, πανωφόρι, παλτό, μπουφάν, μπέρτα, σακάκι, γιλέκο, σάρπα, πουλόβερ κ.ά.

Εικόνα 3 ireland boywar

Τι πρόβλημα υπάρχει με το αγόρι της εικ. 3.

Τι θα έλεγες στο αγόρι της εικόνας;

Πού νομίζεις ότι πηγαίνει;

ΕΙΚΟΝΑ

1Girlgizi

2 Koritsi gizi (mia apo tis 2) afti me mantili

3Koritsi card sm

Κοριτσάκι, Νικόλαος Γύζης (1842-1901)

Λάδι σε μουσαμά, 29 X 24 εκ.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ***Γνωρίζω τον εαυτό μου***

Δραστηριότητα: Το μαντίλι

Με αφορμή την εικόνα 2 και τη βοήθεια ενός καθρέφτη και ενός μαντιλιού το οποίο τυλίγει κάθε παιδί γύρω από το πρόσωπό του, παροτρύνουμε τα παιδιά να αναπαραστήσουν το πρόσωπό της εικόνας στη στάση την οποία βρίσκεται. Κάθε παιδί παρατηρεί τον εαυτό του στον καθρέφτη εστιάζοντας στην περιοχή των ματιών. Βγάζουμε φωτογραφία τα παιδιά σε αναπαράσταση της εικόνας.

Στη συνέχεια ρωτάμε: Τι σκεφτόσουν καθώς κοιτούσες τον εαυτό σου στον καθρέφτη; Πώς νομίζεις ότι δείχνεις με το μαντίλι; Σου αρέσει; Τι θα ήθελες να βλέπεις; Έστω όρτι αυτό το μαντίλι είναι από κάποιο μαγικό παραμύθι και μπορεί να πραγματοποιήσει μια

επιθυμία σου. Τι θα ευχόσουν; Συγκεντρώνουμε τις ευχές των παιδιών, τα πρόσωπα από τις φωτογραφίες και ετοιμάζουμε ένα project με έκθεση φωτογραφίας από τις στάσεις που συνθέσαμε. Στη συνέχεια παίζουμε το παιχνίδι της αλληλογνωριμίας μας με το κορίτσι της εικόνας.

Κάθε παιδί στέκεται μπροστά στην εικόνα του κοριτσιού (2,3) και λέει:

Με λένε

Κοιτάζω

Θέλω πολύ.....

Φοβάμαι πολύ.....

Ξέρω ότι.....

Είμαι βέβαιος/βέβαιη ότι.....

Μου αρέσει πολύ να

Εύχομαι για σένα

Τα λόγια όπως παραπάνω μπορεί να τα επαναλαμβάνει ο/η νηπιαγωγός. Η όλη δραστηριότητα αποκτά μορφή αυτοέκφρασης στην ομάδα και στηρίζεται στην ιδέα να μοιραζόμαστε εμπειρίες και σκέψεις παίζοντας και μαθαίνοντας τον εαυτό μας και τους άλλους. Στο παιχνίδι καλό είναι να συμμετέχει ενθαρρύνοντας και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ

ΟΙΚΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΙΚΟΝΑ/ Οικογένεια ☹ (φότο)

family metanast foto 1

Prosopa (mana kai kori!!!) 2

Βλέπουμε τις εικόνες με τα παιδιά και ζητάμε να μας πουν αν νομίζουν ότι τα πρόσωπα της εικόνας σχετίζονται μεταξύ τους. Στη συνέχεια τους ζητάμε να μας πουν για τις δικές τους οικογένειες κάνοντας ένα σταδιακό πέρασμα από την εικόνα στα ίδια τα παιδιά με τα οποία συνομιλούμε.

Πιθανές ερωτήσεις

**Τι βλέπεις εδώ;
Γιατί είναι δίπλα σε αυτή τη γυναίκα αυτό το κορίτσι.
Μοιάζουν μεταξύ τους;
Ποια είναι η μητέρα αυτού του παιδιού;
Τι την έχει αυτή τη γυναίκα το κορίτσι;**

Ακολουθούν απλές ερωτήσεις για την οικογένεια των νηπίων της τάξης

(Π.χ. Πόσα αδέρφια έχεις, πώς λένε τη μητέρα σου .)Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά ακούνε τις ερωτήσεις που προηγουμένως υποβλήθηκαν για τα πρόσωπα της εικόνας και αντιλαμβάνονται τις σημασίες των ερωτήσεων σε προσωπικό επίπεδο για τη δική τους ζωή. Ταυτόχρονα γίνεται αλληλογνωριμία στην ομάδα των νηπίων καθώς βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές και συζητούν μεταξύ τους,(π.χ. Κι εγώ έχω μια μητέρα που τη λένε Μαρία, κι εσύ έχεις έναν αδελφό. Ο δικός μου είναι μεγαλύτερος από μένα, ο δικός σου όμως μικρότερος από σένα)

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Δραστηριότητα για κατασκευή και προφορική έκφραση

Τα παιδιά καλούνται προφορικά να δηλώσουν τα μέλη της οικογένειάς τους. Η δραστηριότητα διευκολύνεται αν ο εκπαιδευτικός κρατά σημειώσεις σε μεγάλο χαρτόνι γράφοντας με μαρκαδόρο τις λεπτομέρειες για τα ονόματα των συγγενών του παιδιού.

Ποιοι ζουν στο σπίτι μου; Τα παιδιά φτιάχνουν το οικογενειακό τους δέντρο και κολλούν ζωγραφιές από τα πρόσωπα που αναφέρουν για την οικογένειά τους.

Μόνο που διαπιστώνοντας ότι τα πρόσωπα αυτά, όπως η γιαγιά, οι προπάπποι, οι γονείς μπορεί να έχουν μετακινηθεί στη ζωή τους ταξιδεύοντας σε άλλους τόπους και μένοντας σε διαφορετικά σπίτια, δεν το ονομάζουμε πια οικογενειακό δέντρο γιατί τα δέντρα μένουν ακίνητα, ενώ οι άνθρωποι αλλάζουν τόπους διαμονής. Η χαρτογράφηση της οικογενειακής ζωής των παιδιών γίνεται συνεπώς αφορμή να προβούν τα παιδιά σε λεπτομέρειες και να μην πουν απλώς το όνομα της μητέρας κολλώντας τη φωτογραφία της στη θέση του οικογενειακού χάρτη, για παράδειγμα, αλλά τα παιδιά δίνουν πληροφορίες για το πώς και γιατί μετακινήθηκαν σε άλλο τόπο, να μεταφέρουν ακούσματα για εμπειρίες της μετακίνησής τους και να αναζητήσουν σε μεγάλο χάρτη της γεωγραφίας τις προσωπικές τους διαδρομές ανακαλύπτοντας το παρελθόν τους. Στο χάρτη της ιστορίας ζητάμε από τα παιδιά να διαλέξουν σε ποιο μέρος θα θελαν να πάνε τα ίδια στο μέλλον, όταν μεγαλώσουν. Παράλληλα με τις ανακοινώσεις των παιδιών δημιουργούνται και οι χάρτες της οικογένειας καθενός και γίνεται συνολική έκθεση σε

χώρο που είναι κατάλληλος στην αίθουσα στην οποία πραγματοποιήθηκε η δραστηριότητα.

Στο τέλος τα ίδια τα παιδιά κάνουν παρουσίαση του οικογενειακού τους χάρτη στην ομάδα καλώντας και άλλα άτομα από τις οικογένειες των παιδιών. Η δραστηριότητα μπορεί να συνδυαστεί με εορταστικές εκδηλώσεις όπως για παράδειγμα στη γιορτή της μητέρας επικεντρώνοντας τους οικογενειακούς χάρτες και το ενδιαφέρον της αναζήτησης πληροφοριών από τα νήπια στην ιστορία των μητέρων τους.

(Βεβαίως προηγουμένως έχουμε ζητήσει από τα παιδιά να ασκηθούν σε ερωτήσεις προς τη μητέρα: μαμά πού γεννήθηκες; Σε ποιο μέρος έζησες; Έφυγες ποτέ από εκεί; Πού πήγες μετά; Πού σου άρεσε πιο πολύ; Θα ήθελες να γυρίσεις πίσω; Για την ανακοίνωση προς τους επισκέπτες της ομάδας χρησιμοποιούμε απλές προτάσεις, στις οποίες τα παιδιά προετοιμάζονται για να μεταφέρουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους, όπως για παράδειγμα:

Αυτή είναι η μητέρα μου, η... Αυτός είναι ο πατέρας μου, ο...

Εδώ βλέπουμε την αδελφή μου, τη λένε Γεννήθηκε στο Έφυγε όμως από εκεί και με τους δικούς μας γονείς μετακινήθηκαν στην περιοχή ... Εκεί γεννήθηκα εγώ

(Τα παιδιά δείχνουν στο χάρτη τις πληροφορίες και τις φωτογραφίες των προσώπων, έτσι έχουν μεγαλύτερη εξοικείωση απομνημόνευσης και έκφρασης στην παρουσίασή τους.)

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΕΣ ΜΟΥ, ΠΟΥ;

Φωτο / ΕΙΚΟΝΑ – eikona : *paidia cafenikis*

παιδί που πουλάει χαρτομάντιλα----

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Το κοριτσάκι της εικόνας χάθηκε στη γειτονιά μας. Πώς θα το βοηθήσουμε να βρει το δρόμο του; Η δραστηριότητα ενδείκνυται στο να εντάξουμε ένα φανταστικό πρόσωπο σε ένα οικείο για τα παιδιά περιβάλλον που είναι η γειτονιά τους. Με την ευκαιρία αυτή γίνεται αγωγή για τον προσανατολισμό στο χώρο και μαθαίνουμε να

χρησιμοποιούμε σε πρώτη εφαρμογή λέξεις όπως : δεξιά - αριστερά, πάνω - κάτω, κοντά - μακριά κ.ά.

Συνέχεια θεματική ενότητα ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Εικονες CD Files:

(Συνολο 5 εικόνων για την υποενότητα)

1Nikis prosopa

2Pedia fanarion prosopa foto salon

3PROSOPA VARI SM

4PROSOPA VARI SM 2

5PROSOPA VARI 3

Προετοιμασία

Τα παιδιά παρατηρούν τα πρόσωπα, την έκφρασή τους και το χώρο στον οποίο βρίσκονται. Προσπαθούν να βρουν τι κάνουν. Σχολιάζουν το περιεχόμενο των εικόνων σε ελεύθερη προφορική έκφραση χωρίς κανόνες.

Καθώς οι εικόνες:

3PROSOPA VARI SM

4PROSOPA VARI SM 2

5PROSOPA VARI 3

δείχνουν ένα παιχνίδι των μαθητών ενός σχολείου που αναπαριστά το πώς φυτρώνουν τα φυτά με το φως του ήλιου, τα παιδιά που βλέπουν τις εικόνες προσπαθούν να αναπαραστήσουν τις εικόνες και να μιμηθούν τις στάσεις των παιδιών της φωτογραφίας.

....Το ΚΟΣΜΙΚΟ ΜΑΣ ΔΡΩΜΕΝΟ

Μαζί με την κίνηση στη δραστηριότητα αυτή αναπαράστασης και δραματοποίησης των εικόνων δίνουμε προφορικούς ρόλους με απλές φράσεις, όπως είμαι ένα φυτό και κοιμάμαι, είμαι ο ήλιος και βγαίνω να ξυπνήσω τα φυτά, είμαι το νερό και πάω να δροσίσω τα διψασμένα δέντρα. Έτσι κάθε παιδί μαθαίνει να λέει μια πρόταση για τη βιωματική προσέγγιση της κίνησής τους. Το μικρό αυτό δρώμενο μπορούν τα παιδιά να παρουσιάσουν σε εκδήλωση στην οποία θα παριστούν θεατές εκτός τάξης, είτε συμμαθητές άλλων τάξεων, είτε γονείς και φίλοι εξωσχολικοί. Με αυτό τον τρόπο το σχολείο ανοίγει τις πόρτες του στο έξω κόσμο και ο επικοινωνιακός λόγος γίνεται αφορμή για πραγματική / άμεση ανθρώπινη επικοινωνία μιας κοινωνικής – κοσμικής εκδήλωσης και για διάλογο του καθενός με πολλά άλλα πρόσωπα. Εντός και εκτός της σχολικής ομάδας.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ συνέχεια ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ -----

ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΜΑΣΚΕΣ

EIKONA

-foto(maska home) 1

maskes prosopa 2

σκίτσο μάσκα (άλλο) 3 Θα πρέπει να δημιουργηθεί

tallstories end 4

Τη δραστηριότητα εισάγει βατραχάκι +++εικόνα βάτραχος—(σκίτσο βατραχάκι)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Συζητάμε με αφορμή την εικόνα 1 και την εικόνα 2 ρωτώντας τα παιδιά τι νομίζουν ότι εικονίζεται στις φωτογραφίες. Πιθανές ερωτήσεις που υποβάλλουμε:

Τι είναι αυτό;

Τι σου θυμίζει;

Πώς σε κάνει να αισθάνεσαι;

Χαίρεσαι ή λυπάσαι όταν βλέπεις αυτή την εικόνα;

Σε ποιον λες να ανήκει; Ποιου να είναι αυτή η μάσκα και γιατί την έφτιαξε;

Εσύ έχεις βάλει ποτέ μάσκα; Θα ήθελες να φτιάξουμε μάσκες;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ποιος είμαι και ποιος θα ήθελα να είμαι

(σε συνδυασμό με ΕΙΚΟΝΑ σκίτσο-μάσκας)

Φτιάχνουμε μάσκες, τις ζωγραφίζουμε και στερεώνουμε λαστιχάκι για να τις φορέσουμε με τη βοήθεια ενός συρραπτικού. Με αφορμή τη δραστηριότητα συζητάμε τι θα θέλαμε να είμαστε, σε τι θα θέλαμε να μεταμορφωθούμε, αν μπορούσαμε. Μπορούμε και να φτιάξουμε μάσκες με χαρτοσακούλες και να παίζουμε μικρούς διαλόγους σε κουκλοθέατρο.

Στη συνέχεια μπορούμε να βγάλουμε φωτογραφίες με μια απλή μηχανή στην τάξη από τα πρόσωπά μας και να τα βάλουμε σε ένα μεγάλο χαρτόνι σε έκθεση φωτογραφίας. Εκεί μπορεί κανείς να περιγράψει πρόσωπα και να γίνει διαγωνισμός του πιο χαρούμενου προσώπου. Επίσης δίπλα στα πρόσωπα παιδιών μπορούμε να κάνουμε έκθεση μάσκας με τη μορφή που διάλεξε κάθε παιδί για να παίξει και έφταξε σε μάσκα.

Μπορεί να συνδυαστεί με τις Αποκριές ή κάποια εκδήλωση του σχολείου.

Η δραστηριότητα αφενός έχει σκοπό να βοηθήσει τα παιδιά να εξωτερικευτούν και να εκφράσουν επιθυμίες, να κάνουν μια περιγραφή προσώπων και να χαρακτηρίσουν μορφασμούς και διαθέσεις σε πρόσωπα. Αφετέρου, αποκτούν συνείδηση της εικόνας τους μέσα στο σύνολο και συνεργάζονται για την κατασκευή κούκλας.

Δραστηριότητα σύνδεσης προϋπάρχουσας με επερχόμενη γνώση- σύνδεση με θεματική ενότητα που ακολουθεί:

EIKONA tallstories end 4

ΠΑΡΑΜΥΘΟΜΑΣΚΕΣ

(ΕΙΚΟΝΑ tallstories end: τέσσερα πρόσωπα)

- Τα παιδιά χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες και φτιάχνουν πρόσωπα με εκφράσεις :
1.χαράς, 2.λύπης 3.έκπληξης-ξαφνιάσματος, 4. Αστείου-γέλιου.

Τις εικόνες αυτές μπορούν να τις αξιοποιήσουν με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού συνδυάζοντας τις εικόνες με πρόσωπα, οχήματα, αντικείμενα, ήρωες, τόπους και ζώα,

ώστε να φτιάξουν μια ιστορία –εικονοσαλάτας συνδυάζοντας από δυο εικόνες κάθε κατηγορίας και να δώσουν το τέλος με αφορμή αυτές τις τέσσερις εκδοχές στην ιστορία. Μια ιστορία με χαρούμενο, καλό τέλος, μια με λυπηρό τέλος, μια με αναπάντεχο τέλος, μια με αστείο τέλος.

Τέλος θεματικής ενότητας πρόσωπα

Αρχή θεματικής ενότητας ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΕΙΚΟΝΑ

Eikona

Igiagia param gyzi

Το Παραμύθι της Γιαγιάς, Νικόλαος Γύζης (1842-1901)

Λάδι σε ξύλο, 58 X 72 εκ.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Γνωρίζω τα παραμύθια

Δραστηριότητα: Αφήγηση παραμυθιού

Τα παιδιά παρατηρούν την εικόνα σκηνής παραμυθιού. Αφηγούμαστε το δικά μας παραμύθι καθισμένοι σε κύκλο ή σε στάση που να ταιριάζει με της εικόνας. Παίζουμε το παιχνίδι της γιαγιάς που αφηγείται το παραμύθι με τη ρόκα. (Εξηγούμε φυσικά τι είναι. Και με τη βοήθεια μαλλιού τυλιγμένου σε ένα ξύλο ξεκινάμε την αφήγηση με τη γνωστή αρχή: Κόκκινη Κλωστή δεμένη στην ανέμη τυλιγμένη, δώστης κλώτσο να κυλήσει, παραμύθι να αρχινήσει.

Μπορεί να χει προηγηθεί αφήγηση παραμυθιών στην τάξη, να χουμε παίξει παιχνίδια του Ροντάρι για τη δημιουργία παραμυθιού μαζί με τα παιδιά. Για τεχνικές δημιουργίας ιστοριών με παιδιά Βλ. Τζιάνι Ροντάρι, 2003, *Η Γραμματική της Φαντασίας*, μτφρ. Ν. Κασαπίδης, εκδ. Μεταίχμιο.(Παραμυθοσαλάτα, Η Τεχνική του παραμυθά: Γεια σου, Φανταστικά Πολυώνυμα κ. ά.)

Η δραστηριότητα αφήγησης παραμυθιού μπορεί να διαρκέσει 1 μήνα καθώς κάθε μέρα ένα παιδί παίρνει “την ανέμη” και υποδύεται τη γιαγιά για να αφηγηθεί στους υπόλοιπους στην τάξη ένα δικό του παραμύθι με τη βοήθεια και την παρέμβαση, όπου είναι απαραίτητο του/της εκπαιδευτικού.

ΕΙΚΟΝΑ

Eikona +++++

1. Na ginei scan (δεν υπάρχει)

Λιοντάρι ιστορίες, συλλογή από εικόνες

Για τη σύνθεση μιας ιστορίας

Η Ολική Γλώσσα, τυπωθήτω - Δαρδανός, 2000, σ. 257

🌀 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Γνωρίζω τα παραμύθια

Δραστηριότητα:

σκυταλοπαραμυθίες

Διήγηση και αναδιήγηση παραμυθιού- Ασκήσεις Μνήμης

Αντί του παραδείγματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί υλικό από κόμικς, εικονογραφημένες ιστορίες που προτιμά η ομάδα των παιδιών.

Μπορεί να αξιοποιηθεί με διαφορετικούς τρόπους. Ο ένας είναι να κόψουμε και να ανακατέψουμε τις εικόνες της ιστορίας ζητώντας από τα παιδιά να ξαναπούνε το περιεχόμενό της βάζοντας στη σωστή σειρά τις εικόνες. Για να βοηθήσουμε τη διαδικασία σύνθεσης του *παζλ* μπορούμε να αριθμήσουμε στο πίσω μέρος τα κομμάτια της ιστορίας για τη σύνθεση των εικόνων.

Σε άλλη μορφή αξιοποίησης των εικόνων της ιστορίας τα παιδιά διηγούνται τι νομίζουν ότι γίνεται στην ιστορία δείχνοντας και σχολιάζοντας κάθε εικονίδιο. Κάθε παιδί αναλαμβάνει να σχολιάσει μία ή περισσότερες εικόνες, εφόσον μοιράσουμε τα μέρη ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών που έχουμε στην ομάδα.

Σε τρίτη μορφή αξιοποίησης της εικόνας για την επαναληπτική προφορική διήγηση σε συνδυασμό με την άσκηση της απομνημόνευσης ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν την ιστορία βλέποντας στην αρχή όλες τις εικόνες, μετά όλες τις εικόνες εκτός από τρεις, μετά όλες τις εικόνες εκτός από έξι, μέχρι να μπορούν να τη διηγηθούν χωρίς να βλέπουν καθόλου τις εικόνες.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Γνωρίζω τα παραμύθια

ΕΙΚΟΝΑ

Να γίνει: 1. σκίτσο νέο εδώ με θέμα:

Το Κοριτσάκι με τα Σπίρτα

Και 2 . (υπάρχει) φωτο από cd

Zitianakia nikis

ΜΑΝΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΑΛΛΟ ...ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Δραστηριότητα: Διήγηση και ανατροπή δομής του παραμυθιού

Δείχνουμε στα παιδιά την εικόνα από το εξώφυλλο ή μια βασική εικόνα από την εικονογράφηση ενός παραμυθιού και τους αφηγούμαστε το παραμύθι

Σταματώντας λίγο πριν το τέλος του. Ζητάμε από τα παιδιά να μαντέψουν το τέλος της αφήγησης και να ζωγραφίσουν μια εικόνα για αυτό που σκέφτηκαν. Στη συνέχεια συγκρίνουμε τις διαφορετικές εκδοχές του παραμυθιού που συνθέσαμε και τους αποκαλύπτουμε την εκδοχή του συγγραφέα· σχολιάζουμε ποιος μάντεψε και σκέφτηκε πιο κοντά στην υπόθεση του βιβλίου. Φτιάχνουμε ένα χαρτόνι με τροχούς . Σε κάθε τροχό κολλάμε τη ζωγραφιά κάθε παιδιού για το τέλος του παραμυθιού και στη μέση

βάζουμε το τέλος του βιβλίου. Ονομάζουμε την εικόνα “Απ’ τον τροχό της φαντασίας μας”.

Ζητάμε από τα παιδιά να σκεφτούν ή να βρουν με τη βοήθειά μας άλλα παραμύθια που μας θυμίζει το παραμύθι που δουλέψαμε. (ανάλογα με τα παθήματα του ήρωα, κάποιο αντικείμενο-κλειδί, τους τόπους που περιγράφει κ.ά.).

ΤΕΛΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ Γνωρίζω τα παραμύθια